

ІНТЕРВЕНЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА В СПРАВІ ВУГЛЕКОПНОГО СТРАЙКУ

ВАШИНГТОН. — Представник ради воєнної продукції заявив, що справа страйку пенсильванських вуглекопів опиниться в руках президента. Президент зробить заклик до страйкарів, щоби вони завершили страйк і повернули до роботи. Інакше копальні перейдуть під заряд армії. В урядових колах дуже занепокоєні, що страйкарі не послухали навіть свого президента, Джана Лутса. Він також робив заклик до них, щоб завершили страйк, а справу віддали до полюбовного суду, але замість завершити страйк, страйкарі притягнули біля 8 тисяч нових вуглекопів до страйку.

ЗАПАСИ ВУГЛЯ ВИЧЕРПУЮТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Гвардія заявив, що запаси твердого вугля вичерпуються і можливо в короткому часі Ню Йоркві прийде уживати м'якого вугля. А м'яке вугля видає зо себе багато диму і саджі. Колиб це наступило, говорив посадник, то Ню Йорк окутається димом. Але не довгий час, потім він. — У своїй недільній радієвій промові посадник Ля Гвардія знов цукував дітей проти родичів, але цей раз він цукував малих дівчат і закликав їх, щоби доносили їм на своїх матерей, коли ті йдуть грати в „бінго“.

ВИНАЙШЛИ НОВИЙ РІД ГАЗОЛІНИ.

ВАШИНГТОН. — Хемічні заклади Гудрія подали до відома, що їхні інженірима вдалось винайти новий рід газоліни, котрий зреволуціонує летунство і повітряну боротьбу. Та газоліна має далеко більшу внутрішню силу і можна буде нею поганяти далеко більші літаки. Та газоліна вможливить літкам далі летіти, набираючи на себе більші ледунки, а також надаватиме літкам кращої керуваності.

ПАЙКУВАННЯ ХАРЧІВ ДЛЯ РЕСТОРАНІВ.

ВАШИНГТОН. — Бюро заряду цін одовістило, що вкортці воно впровадить пайкування певних харчевих продуктів поміж ресторани. Широкий загал того пайкування не буде відчувати. Але ресторани, а також інші заклади, що купують більшу кількість харчів, доставатимуть свій наділ. Бо нині таке трапляється, що деякі заклади, що мають кращі звязки, або котрі меткіші, дістають повну кількість деяких харчевих продуктів, а інші не дістають нічого. Щоб уникнути це, власті будуть засоби пайкувати.

РОЗШУКИ В СПРАВІ МОРДУ ТРЕСКИ.

НЮ ЙОРК. — Тисяча поліцаїв робить розшуки в справі скритого морду Карла Трески, радикального провідника, італійського походження, котрого тиждень тому замордували на вулиці невідомі справники. Чимраз явніше дотичні чинники звязують цей морд з комуністами і кажуть, що Треска серед комуністів мав чимало ворогів, а навіть він цілий час зводив кампанію за те, щоби викрити зникнення бувшої комуністки Пойнтці, котра в 1937 р. пропала невідомо як і де. Треска до кінця життя говорив і писав, що її силою завезли комуністичні агенти до советської Росії і там десь спрятали, бо вона знала багато про внутрішні справи комунізму і коли відступила від комуністів, стала для них небезпечною. Поліція арештувала дотепер одного кримінальщика, що був на паролі, Карміна Гаянте. Внаслідок сліпого припадку один поліцай, що бачив, як Гаянте вступає до одного авта, записав собі число авта. Описав показав, що в тім самім авті їхали вбивники Трески. Гаянте, як досвідчений кримінальщик, відмовляється від зізнань і все заперече. Поліційні власті говорять, що Гаянте, колиб виконав цей морд, то виключно як наемник когось „вищого“.

ПОМІЧ ДЛЯ РОДИН ВОЯКІВ.

ВАШИНГТОН. — „Офіс оф Депенденсі Бенефіте“, що саме переїхав з Вашингтону до Ньюарку, виробляє точний спис тих родин вояків, котрі подались за піддержку. На основі закону піддержку будуть доставати лише ті, що були на удержанні чоловіків, що тепер служать при війську. Ті піддержки складатись будуть з двох частин: одної часті, котру вояк сам зложить зо своєї платні і другої часті, котру додасть уряд. Якщоб вояк десь пропав на війні і був зарахований до „мисінг“, то уряд сам виплачуватиме його родинам належні підмоги. Таких підморг дотепер признано на один мільон і 250,000.

ВОЄННІ РОБІТНИКИ НАДУЖИВАЮТЬ ІЗДИ АВТОМ.

ВАШИНГТОН. — Розшуки виявили, що 73 відсотки воєнних робітників уживає авта, коли їде до роботи і, звичайно, в тім числі є багато таких, що надуживають цієї їзди. В багатьох випадках робітник міг би легко взяти до своєї фабрики боса, трамвай чи який інший транспортний середник, але він волить їхати сам автом.

Наїзд на Японську Базу

АМЕРИКАНСКА КВАТИРА В АВСТРАЛІІ. — Американські повітряні фортеці виконали налет на японську морську базу в Рававі. Вони тяжко ушкодили, а можливо, що й затопили, пять японських кораблів, загального тонуажу 25,000 тон. Кораблі занялись вогнем. Крім того бомбовики бомбардували інші мілітарні об'єкти в тих околицях. Японці зустріли їх своїми літаками і протилетунськими гарматами, але всі американські бомбовики вернули домів.

ХАРЧОВЕ ПОЛОЖЕННЯ НІМЦІВ

ВАШИНГТОН. — Бюро воєнної інформації подало до відома, що харчеве положення в Німеччині не є дуже погане і цього року лише трошка буде гірше, від попереднього. Причиною цього є те, що Німеччина висмоктує всі харчеві засоби від інших країн. Назагал, по цілій Європі, засоби харчів менші, ніж цього вимагають обставини, але на тім не потерпить Німеччина. В Німеччині далі є гострий брак товщів і мяса, але німі ті браки наладжують іншою дією та назагал тим не дуже надраивають своєї збірної сили.

ГІТЛЕР МОЖЕ УЖИТИ ГАЗІВ

НЮ ЙОРК. — Бувший американський амбасадор до Німеччини, з часів на передодні вибуху попередньої світової війни, Джеймс Джірард, заявив, що Гітлер, притиснений до муру, може розпочати уживання трійливих газів. Німіці мають дуже трійливі газы, але американці мають ще трійливіші. І колиб Гітлер відважиться це зробити, то він виштовби на тім гірше. Джірард теж говорив, що є можливість, що японці пробуватимуть висадити свою експедиційну армію десь на американським континенті, або на Аляскі.

БРАЗИЛІЯ ХОЧЕ ПРОДАВАТИ СВОЮ КАВУ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразильські власті висказують своє незадоволення, що Америка в себе пайкує каву і що в останніх місяцях мало кави відходить з Бразилії до Америки. А каву це найголовніший продукт Бразилії і коли вона не має ринків збуту, це дуже зле відбувається на економіці краю. Це навіть псує добросусідські відносини, кажуть добре поінформовані кола, і це дає пошву для ворожого пропаганди. Каву з Бразилії можна забирати, кажуть бразильські кола, кораблями, наладованими залізною рудою, чи іншим металем. Залізна руда займає дуже мало місця, бо вона тяжка. Віднявши дещо з руди, на те місце можна булоб вставити чимало кави і справа булоб розв'язана.

Британія Вдозволена з Виповідження Війни Осі Іраком

ЛОНДОН. — Бритійські часописи підкреслюють факт, що Ірак, котрий має одні з найбагатших покладів нафти в світі, виповідаючи війну державам Осі, стала першою мусульманською державою, що приступила до Об'єднаних Держав. Газети й уряд підносять вагу цього акту Іраку для настроїв серед мусульманських народів Азії й Африки.

ВІШІ ПОТАЙКОМ ОБІЦЮЄ ВИСТАВИТИ АРМІЮ ДЛЯ НІМЕЧЧНИИ

БЕРН. — Французький уряд у Відні постановив розв'язати „трибарвний леґіон“ і створити на його місце іншу військову організацію, яка має пібито „скупити всі заходи французів та дати кожному французові нагоду висловити ділом свої революційні й патріотичні почування“, а на ділі створити військову силу на послуги Німеччини.

НІМЦІ РОЗСТРІЛЯЛИ ЧЕСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА

ЛОНДОН. — У Празі засуджено на смерть і розстріляно чеського журналіста Антоніа Пеля, котрий, як каже акт обвинувачення, кермував рухом спротиву проти німців, доставляв ворожим пропагандистам новинки і співпрацював у видаванні нездоленого часопису. Пель є сімнадцятим чеським журналістом з ряду розстріляних німцями. Розстріл його є доказом, що підземна преса в Чехії існує далі, не дивлячися на заходи нацистів її зліквідувати.

ЗАПОВІДАЮТЬ СКОРЕ ЗБЛИЖЕННЯ ЖІРОДІСТІВ І ГОЛІСТІВ

З АЛІАНТСЬКОЇ КВАТИРИ В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Протягом двох тижнів буде зроблена угода між ген. Де Голем і ген. Жіродом. Вступні кроки для угоди вже пороблені.

НІМЦІ ВИКИДАЮТЬ ІТАЛІЙЦІВ З ВІДПОВІДАЛЬНИХ СТАНОВИЩ

ЖЕНЕВА. — На домаганні маршала Карла фон Рундштега усунуто цілу низку італійців з відповідальних становищ командантів італійських гарнізонів на Середземному морі.

В ДОРОЗІ ДО ТАБОРІВ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ. Маємо перед собою довгий ряд пацієтських полонених, що попали в полон у бою в Північній Африці. Марширують до пристані, звідки їх відвезуть кораблями до тих країн, де Аліанти перетримують полонених. З боку бачимо поважні обличчя аліантських сторожів. Число полонених збільшується шораз більше і це стає для Аліантів поважною проблемою, бо полонених треба перевозити до різних аліантських країн.

БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ БЕРЛІН

ЛОНДОН. — Бритійські бомбовики доконали в суботу вночі великого рейду на німецьку столицю Берлін, спричиняючи величезні пожари не тільки в Берліні, але й в його околиці.

Один британський літак не вернувся домів з рейду. Джеймс МекДоналд, лондонський кореспондент „Ню Йорк Таймсу“, що брав участь у рейді, бачив заграву з пожарів, спричинених рейдом, коли він був уже яких 70 миль від Берліну.

Німецьке радіо після рейду признало, що шкоди, спричинені рейдом, досить поважні; начислило воно 31 вбитих і 150 ранених, але каже, що їх число зростає в міру розкопування румовищ. Між бомбардованими будинками є „Дойчланд Галле“, в котрій власне відбувалося циркове представлення, коли почався рейд. Німецьке радіо каже, що 20,000 видців утікали щасливо до протирейдових схоронист.

НІМЦІ ВІДПЛАЧУЮТЬСЯ ЗА РЕЙД НА БЕРЛІН РЕЙДОМ НА ЛОНДОН.

ЛОНДОН. — Як британський уряд сподівався, німецький уряд відплатився за рейд на Берлін рейдом на Лондон. Один рейд відбувся в неділю вночі, а другий у понеділок над ранком. Були це одначе багато слабші рейди від тих, які знали лондонці в 1941. році. Протилетунича оборона британської столиці нині така сильна, що німецькі рейдери не дісталися до середини міста, але мусили вернутися з передмість. Принаймі чотирі німецькі літаки не вернулися з рейду. Шкоди від рейду розмірно невеликі.

РЕЙДИ ПОКЛАЛИ КОНЕЦЬ ЧУТКАМ ПРО ПОВІТРЯНЕ ЗАВІШЕННЯ ЗБРОІ

ЛОНДОН. — Бритійський рейд на Берлін, а вслід за тим німецький рейд на Лондон, розкрили фальш загально повторюваного підшепту, що мовляв між британцями й німцями є такий договір не бомбардувати один одного столичних міст.

БРИТІЙЦІ ПОЧИНАЮТЬ НАНОВО ЛІБІЙСКУ КАМПАНІЮ.

КАІРО. — Бритійська восьма армія почала наново похід на Триполіс. До суботи ввечером перейшла 40 миль поза первісні німецькі позиції в окрузі Ваді Земзем-і, за останніми вістками, все ще посувається наперед без великого спротиву. Німіці видимо стараються уникати більшого бою. Бритійці захопили дещо повзів і бранців, але назагал німіці відступають у поважній віддалі від британських військ.

БРИТІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ ТУНІС.

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Бритійські літаки бомбардували важко ворожі комунікаційні лінії в Тунісі. З цього факту газети роблять висновок, що видно по ворожій стороні слідно поважні рухи військ.

РОСІЯНИ ЗАЙМАЮТЬ МІЛЕРОВО И ПРУТЬ НА ХАРКІВ.

ЛОНДОН. — Червона армія захопила Мілерово, важний комунікаційний вузол на лінії Ростов-Москва, і загрозила Каменськові, що віддалений всего 85 миль від Ростова, а інші відділи армії посуваються постійно вперед далі на півночі, змріяючи на українську столицю Харків.

За останніх кілька днів, каже російський комунікат, російські війська захопили 600 місцевостей та добули велику масу воєнного матеріялу. Російська команда дала була 23. листопада ультимат німецьким військам у Сталинграді, а коли німі не піддалися, росіяни стали їх винищувати; досі російські війська захопили коло Сталинграду 70 до 80 тисяч німців, зменшуючи залогу Сталинграду на 140,000.

ЛОНДОНСЬКА ПРЕСА ПІДЧЕРКУЄ РОСІЙСКУ КАМПАНІЮ.

ЛОНДОН. — Не дивлячися на те, що в суботу вночі відбувся величезний рейд британських летунів на Берлін, британська преса вважає головною новиною не той рейд, а наступ російських військ проти нацистів.

РОСІЙСЬКІ КОМАНДАНТИ ПОВНІ ДОВІРЯ.

НА РОСТІВСЬКОМУ ФРОНТІ. — Генерал Родіон Машиневський, українець, що командує російськими військами на цьому фронті, зазив газетерам, що він є зовсім певний, що російська армія вседе дати собі раду з офензивою проти німців у Ростові. Він каже, що німецькі війська тепер у замішанні та, хоча вони кидають на фронт нові дивізії й повзі, вони будуть зломані. Він підкреслював воєнні заслуги генерала Яременка, команданта оборони Сталинграду. Він приписував успіх російських військ тактиці оточення.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Registered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошується хоча мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

А ДЕЖ ДІЛИСЬ УКРАЇНЦІ?

Польський ньюоркський часопис „Нови Свѣтъ“ пише в передовиці з 14. січня про „Спадкоємців Вешателя“. Очевидно, що має на думці в першу чергу царського генерала, графа Михайла Муравйова, що то здушував польське повстання з 1863 року так криваво, що його за те поляки прозвали „вешателем“. А далі думає часопис і про большевицьку владу, що то в часах Сталіна, як пише ця газета, загаяла „міліони поляків“ в „тайги Сибіру“ та в „степи Казакстану“.

Там, де поляки терпіли чи терплять за свою землю, мову, віру і культуру, вони знаходили і знаходять співчуття нас усіх, цілого світу. Український нарід не радів з їх терпіння навіть тоді, коли гірко терпів від польської шляхетської влади. І нині співчуває він полякам у їхніх терпіннях. І нині бажає їм визволення і вільної Польщі. Колиж з цього співчуття не виходить нічого реального й державно-творчого для обидвох народів, то вина в тому відлясти по польським шовіністичним боці. Прикладом цього що так є, може бути теж і згадана польська стаття. Чому? — на те й відповідаємо.

Отже ця стаття хочє доконче обороняти право Польщі до західно-українських і білоруських земель. Ось тих, що їх забрали Совети, коли погодились з Гітлером, а які, коли ця згода розбилась, опинились відлясти під нацистівською владою. У статті пишеться тільки про росіян і поляків, а про Росію так, що Совети, себто нова Росія з Сталіном, є тільки продовженням давньої — царської. Це останне, коли іде про московський імперіалізм, булоб навіть справедливе, як би не що іншого. Як би не те, що часопис, говорячи теж і про Львів та західно-українські землі, твердить таке:

„Нема росіян на тих землях — цілком їх нема. Але є там поляки. Не було там Росії й росіян на прозязі тисячі літ. Росія ввійшла на ті землі з дозволу Фридриха Великого, як наїзник, нищитель і кат“. А далі: „Польським є Львів — а про те світить Бартель (бувший польський міністер. Ред. Св.), розстріляний у львівській тюрмі. Ви (росіяни. Ред. Св.) не маєте там розстріляних. Ви маєте там „вешателів“.

Що Польща мала і має „вешателів“ — це дійсна правда і трагедія. Але як можна пристосувати те до західно-українських земель і говорити про Росію і Польщу, росіян і поляків. А деж дівся український нарід, що пречинь творить на тих землях подавляючу більшість населення навіть згідно з польською урядовою статистикою? Чиж можна переходити над ним ось так до денного порядку? І то в демократії, в Америці. І то, коли президент Рузвельт і Атлантийський Чартер говорять про дійсних людей і справжні народи, а не видумані політичними круїтствами, як є в цьому випадку. Як можна писати про „тисячі літ історії“, забуваючи, що на тих землях була влада київських, волинських і галицьких українських князів? Забуваючи, що в тюрмах у Львові, Луцьку, Рівнім, чи де там, гинули в першу чергу українці й то як через польську владу, так і російську? І що вшари там теж і українців! І на Сибір гнали! За що? — бо волі хотіли. Чи таке годиться поминати?

Стратегічна Ситуація в Росії

Відомий знавець військових справ, Гансон В. Болдвин, що пише правильно про розвій воєнної ситуації на різних театрах війни з дня на день у „Нью Йорк Таймсі“, вертається до воєнної ситуації в Росії з статтею, яка стоїть у звязку з його давнішими статтями про цю справу. Писати про неї заставляє його видимо факт, що вже від двох місяців тривають далеко розкинені російські офензиви, факт, з котрого неабізнана з воєнними справами людина могла би робити зовсім неоправдані висновки.

Тому він зараз на вступі звертає увагу на інший, немше замітний факт: німецький опір кріпшає й, не дивлячися на те, що німецькі армії відступили 155 миль під Кавказом, вони всеще держать у своїх руках більшість комунікаційних вузлів довкола Ростова на полудні, Смоленська в центрі й Ленінграду на півночі.

Російська війська, котрі захопили в свої руки ініціативу які два місяці тому, удержують її в своїх руках ще й досі й правдоподібно будуть її мати через цілу зиму. Вони напірають сильно на німецькі війська й заставили їх у багатьох секторах до посліпного відступу. Деякі німецькі гарнізони й сильні пункти є нині частинно або зовсім окружені й німці певно потерпіли там поважні втрати так у людях, як і в воєнних матеріалах.

Однак й советські втрати не можуть бути малі. До того російські наступи під стратегічним зглядом мають скорше потенціальне, ніж актуальне значіння, себто вони властиво великого значіння покищо не мають, а тільки ще зможуть мати в майбутньому. Російський наступ на півночі має на цілі знести, або принаймні облекшити, облогу Ленінграду; та цей наступ мав тільки обмежений успіх. Хоча навіть росіяни здобули Великі Луки, то німці не дуже тр у важким положенні.

З центральної частини, себто з сектора Смоленська, Брянська й Орела, нема восток про більші наступи червоної армії.

Далі на полудні росіяни видимо поступають скоро вперед, але роблять це більше між залізничними лініями, що виходять з Ростова, ніж по самих лініях. Назагал так звані ключеві вузли ще мало ними zagrożені. Видно, німці їх обсадили сильними гарнізонами й боронять їх завзято. Це

є видно їх тактика: як довго впадає удержати в своїх руках ключеві вузли, вони не дають росіянам уживати цілих ліній й в цей спосіб можуть спутувати цілу російську офензиву.

Згідно з цим пляном німці держать у своїх руках ще велику частину самого Сталінграду та залізничної системи, що концентрується в ньому. Далі Ростов, ключевий пункт на півдні, теж знаходиться в їх руках, хоча росіяни намагаються від нього вже на кількадесят миль. На схід від Дону німці ще держать Сальск, як також Пролетарську. Росіяни однак вже захопили праву частину долини біг Дону коло Цимлянська та Константиновська, при зливні Донця з Доном.

Навіть на півночному Кавказі, де німецькі армії найшлися в важкому положенні внаслідок російського натиску в напрямі Ростова й Сальська, німці всеще держать залізничні й комунікаційні міста на тилах і на своїх північних крилах.

На Кавказі росіяни наступають скоро на північ, котрі відступають видно посліпно, не ставлячи ніякого рішучого опору, а вдоволяючися тільки здержуючими наступу ворога маневрами. Нема сумніву, що власне в цій околиці німці теж поставлять рішучий опір, дуже можливо перед захопленнями ними майкопськими нафтовими теренами. У своїх відступі німці наближаються до вищого терену, де їм буде краще боронитися. Зрештою таку нагоду дає їм теж рика Кубань.

Реасумуючи воєнне положення в Росії, Болдвин каже, що стратегічний образ на півночному й центральному фронті у Росії за два місяці зими мало що змінився. На полудні росіяни зробили поважні поступки й мали вступні успіхи, однак ситуація там ще не утверджена. Стратегічно, російський наступ є важкий, однак він все має тільки значіння вступу. Не дивлячися на таку оцінку російської стратегічної ситуації, Болдвин підчеркує як два найважніші наслідки російських офензв: перший, що німці в четверту зиму своєї війни найшлися в дефензиві та не бачать кінця цій війні, що мусить мати поважний вплив на їх воєнну „мораль“. Другий, що німецькі війська замисль відпочивати й приготуватися до весняної офензиви, зуживаються у цій війні повільного вишицування, що й проти них поведи російські війська.

Розеднана Франція

Провідники поневолені і в нутрі розеднаних народів повинні тільки слідувати за тим, що діється у Франції так, як генерали слідувають за всіма важними битвами, котрі відбуваються і відбуваються де-небудь в різних частинах світу. Це політика і провідництво, це глибоке знання. Воно має свої закони. Слідуючи за тим, що діється у Франції можна багато навчитись.

Першущого впадає в очі те, що французиз, раз розеднавшись, не гідні якось знов знайти одного проводу, хоч обставини такі, що у французьких провідниках умах не повинно бути двох думок. Навіть німець мусить признати, що доля і шастя французького народу є звязані з перемогою Об'єднаних Держав. Німці, колиб виграли, зіпхують французький нарід на підрядне місце. І треба буде тоді соток літ, щоб знов дивгнутись на одно з перших місць. Можна теж припускати, що на випадок вигри німці Франція на старе місце не дивгнеться вже ніколи. Отже обставини такі, що не повинно бути двох слів, двох думок. А проте важко французам прийти до порозуміння. Ген. де Голь уважав адмірала Дарляна зрадником. Дарлян навіть як пристав до союзників, не хотів говорити з де Голем. А тепер важко склетит розмову між ген. де Голем і ген. Жіродом, хоч здається оба ці два генерали не повинні мати найменшої причини до гніву.

Поведінка французьких провідників вказує, що вони посять в своїм серці якийсь взаємний гнів і огічення. Де Голь слушно огічений на маршала Петена, на покійного адмірала Дарляна і їх одностумців, що те скантілювали перед німцями і тим накіллі Франції необчислимого лиха. Маршал Петен і адмірал Дарлян були огічені на Де Голя, що той, хоч є військовцем, не піддався військовій дисципліні і в зміслі формального військового закону став „бунтарем“. Вони його за те позачочно засудили на кару смерті. Тепер ген. Жіро також має якийсь застерження супроти де Голя. Бо хоч ген. Жіро не лише переговорював, але тісно співпрацював з „зрадником“ адміралом Дарляном, проте чомусь важко йому, без проволочи, зійтись з ген. де Голем і переговорювати справи, вступити з ним до співпраці. Тижні минають, а ця справа тягнеться якось поволі і оба згадані генерали хоч висказують на свої адреси комплімен-

ти і обіцяють зійтись, чомусь цього відразу не роблять. А справа нагальна. Виглядає, що ген. Жіро, хоч вповні поділяє політичний напрямок ген. Де Голя, але також, як військовець, не може так легко стравити „несобордації“ ген. Де Голя, хоч цей „непослух“ був спричинений винятковими і конечними обставинами і промовляє краще на користь характеру Де Голя, ніж проти нього.

Можна мати надію, що ті непорозуміння остаточно вирівняються, огічення забудеться і провідники розедналеної Франції візьмуться цілою силою до увільнення їхнього краю від німецького поневолення. Все-таки ті ріжничі і та боротьба є дуже замітні. Уявім собі, що напрямні французької політики не є ясні, що Франція стоїть на роздоріжжі; що її край поділений поміж кількох окупантів і ті окупанти суперничують за собою та є можливість одного окупанта вигравати проти другого; положення таке, що на думку багатьох годі зводити боротьбу до всіма окупантами нараз і треба з деякими з них шукати порозуміння. Скільки ріжничь заіснувало тоді поміж французькими провідниками?

Не треба забувати, що Франція це стара держава. Французька політика донедавна уважалась за найкращу в світі. Французька мова до першої світової війни була офіційною мовою світової дипломатії. І ось нині французькі провідники, з такою величезною політичною традицією і з таким ясным положенням не вміють порозумітись між собою, не вміють сконсолідувати біля себе всіх національних сил, а бодай не вміють цього зробити так посліпно, як цього вимагають події — і сваряться між собою, називають себе взаємно зрадниками, а навіть „розв'язують“ свої суперечки скритовбивствами, чи як дехто це чувство назвав би „братовбивствами“!

Трагічні переживання Франції наглядно вказують, що нація, без огляду на свою культуру і політичну традицію, втративши раз єдність і одинспільний, неоспорний авторитет, важко відіскує ту єдність і той авторитет. Бу авторитет, що щось таке, що має майже релігійний підклад. Це значить, що він вимагає безоглядного послушу, не звертаючи уваги на особисті погляди поодиноких людей. Такого безоглядного послушу вимагає кожна держава, до найбільш

демократичної включно, якщо та вимога виявлена законом. Зміст демократії міститься не в слабості суспільної дисципліни, лише в змозі найширшого загалу, кожного найменшого члена суспільности, вивитискати свої впливи на державні справи. Але раз даний закон вийде з компетентних чинників, навіть в найбільш демократичній і свободолобній державі треба його всеціло виконувати.

Коли якийсь нарід загубить такий неоспорний авторитет, йому дуже тяжко знов той авторитет відіскувати. Внутрі краю повстають тертя, сварні, боротьба, нераз громадянська війна. Не зарадити тому і те, що даний нарід може мати дуже високу культуру і довговікову державну традицію. Процес творення неоспорного державного авторитету все є дуже болочий.

Він болочийши, зрозуміло, в тих народів, що довший час були поневолені і політично слабо вироблені. Кристалізація політичної думки твориться в останніх повільніше. Вони часто завертають з доброго шляху, тому лише, що той шлях видається їм знагато „сварливим“ чи „кривавим“. Дуже часто своєю єдністю вони пробують осягнути апелем до абстрактного народолобія, чи братолобія. „Всі ви хочете своєї вільної держави, чожег сваритесь?“ — можна почути нераз серед них.

У вироблених народів, з державною традицією, народолобія, патріотизмом, це такі самозрозумілі справи, що над ними мало що застановляється. Це передумова, без якої ні один трошка важніший провідник навіть не „посміє“ би згосолітись до проводу. В державних народів висміялиб провідника, котрий як свою найбільшу чесноту уважав би власне отой патріотизм. Бо це само собою зрозуміле, що провідник повинен бути патріотом і на першому місці ставити не своє особисте добро, лише добро нації. Отже про те не треба навіть згадувати. Зате треба говорити про ті думки, ідеї, напрямні, котрі проголошує даний провідник, а котрі мають принести користь даному народові і надати патріотизмові конкретних практичних форм. Ось що головне в вироблених державних народів.

Ідеї, думки, напрямні — вони ставлять на першій місці, очевидно, ставлять на тій духовій і головної основі, що зветься патріотизмом. Коли ті ідеї і думки не є добрі, то не допоможе сентиментальне оправдування, що хтось „любить свій нарід“. Старі культурні народи нераз стинали голови своїм провідникам за помилкові потягнення, хоч ті провідники були великими патріотами. В тих народів ніхто не відваживсьб говорити: „У-вільні його, вінжеж любить свій нарід“.

Через зудар думок і моральних засад відбувається те народне обєднання і творення авторитету. Здорова нація синтезує умові і моральні протиріччости та з розбурханих вод виносить новий один твердий авторитет, поклавши тим основи для свого дальшого збірного життя.

НІМЦІ ПОЛАГІДНІ В ВІДНОШЕННІ ДО РОСІЯН.
СТОКГОЛЬМ. — Часописи подають помічення, що останніми часами нацисті дещо стали лагідніші в відношенні до російських бранців, що находитесь тепер у Норвегії. Часописи зв'язують цю зміну за зростом числа німецьких бранців, які попали в російські руки останніми часами. Ходять чутки, що німецька військова влада зажадала, аби їй вільно було вести табори для бранців без бруталної нацистичної еліти.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ІВАН ФРАНКО

Основи Суспільности

Повість

26)

— Ні, ні, ні! Я тобі влячний! Я тобі! — сидувався голосніше скрикнути о. Нестор, та не докінчив, закашлявся.

Коваль важко зітхнув услід за ним, задер брму своєї фортеці й повільним кроком пішов до хати, де вже жінка й син ждали його з обідом.

— Отче Нестор! Отче Нестор! — закричала пані Олімпія, стоячи на порозі свого помешкання.

О. Нестор, що власне з вулиці попрі руїну панського двора входив на подвіря, стрепенувся й, не кажучи нічого, підійшов до неї.

мене, та пообідаємо разом. У мене нині трохи приліпшено, бачте, гостей надіюся на піввечірок.

— Куди мені... разом із вельможною панною! — почав було о. Нестор, та пані Олімпія зупинила його енергійним жестом, узяла під руку й посправдила до своєї ідальні, толкуючи йому, що так буде ліпше, що тут не потребує взагнітися, що Параска йому услужить ліпше, ніж Деменюк, що, зрештою, сьогодні в них обід короткий.

Пані, бачилось, в добрім у-способленню говорила, оповідала, навіть жартувала, очевидно, їй бажалося увести й о. Нестора в таке саме успособлення. Та він мовчав понурю, гикаючись і цутолючись за кожним разом, коли йому прийшлося сказати яке слово.

Вкінці пані Олімпія завважила це.

— Та бо я також! — сказала вона жартівливо, сідаючи коло нього, коли вже пообідали й зі стола посприятуювано. — Я говорила це й те, що вас, може, й зовсім не обходиться, а навіть не звертаю уваги на те, що ви який сумні та немов прибиті. Ну, панотче, скажіть, що вам таке?

— Мені! Алеж я... хібаж я... Та мені, Богу дякувати, нічого! — Ні, не кажіть! По вас видно, що щось там є. Гризоту якусь маєте.

— Е, призоту! — неохоче мовив о. Нестор, махнувши рукою. — Чи то за гризоту так тяжко? Чи то вона в нас старих така рідкість? Не стоїть і говорити!...

— Все такі скажіть! — налягала пані Олімпія, рада, що найшла тему розмови, котра, очевидно, порушувала о. Нестора.

— Шож, вельможна пані, — сказав о. Нестор, параз випростовуючись і приймаючи певний, майже врочистий тон. — Одна в мене гризота: смерть моя близька. Чую це, а нині,

відправляючи святе „офіціум“ почув це так ясно, так виразно, немов би якийсь голос із плеча шепнув мені. Шож, Божа воля, та от інша річ підійшла. Розмовляв я тут із одним чоловіком і дійшов до того, що я дуже недбало сповновав свій обовязок, що на моїй душі буде багато несповненого, занедбаного... От що мене гризе.

— Ну, панотче, — почала якось нерішуче пані Олімпія, котра не надіялася такого об-бороту розмови, — це вже ви знаєто. Хібаж ви не навчали, не... сповніяти того?...

— Сповняв! Що я сповняв? І як я сповняв? — із болем скрикнув о. Нестор. — Якби тут були поставили машину, ав... автомата, то той би був так само сповняв... Відчитав би Службу Богу, відвів усіякі обряди, виголосяв проповідь по книжці. Хібаж це мого назвати сповненням духовного обовязку? А тим часом народ у селі темний, запущений, страшенне, нужда, ворогування...

— Ей, панотче! І перед вами були священники й обік вас є, а всі оті сумні речі всюди є

між народом, і ніхто собі за них не робить гризоти!

— Погубили сумління! — в важкій задумі сказав о. Нестор. — Еге! Бачу це добре! І в мене його не було, довгі літа не було. Аж оце тепер, перед смертю, Бог мені його вертає на мою мучу та, може, й на добро. Аджеж мій обовязок зовсім не такої роботи вимагав, як я робив!

— Один чоловік, отче Нестор, аби й що робив, усе такі всі біді та темноти з села не вижене.

— Але треба було хоч зачати. Треба було... Знаєте пані, що мене найгірше мучить? Адже я навмисно, штучно погасив у собі полум'я через дурну, дитячу примху!

— А, дякую за комплімент! — з меланхолійним усміхом сказала пані Олімпія. — Знайте, я була для вас дурною примхою!

— Звісно, що так! Авжеж! Я, простий попович, без становища, і миг думати, що ви, князівська дочка, любите мене, будете моєю! Ну, хібаж це не божевілья? А колиб мені не вдалося, то я, замість на-

ложити руку на своє життя, замість повисітись або втопитись, наложив руку на своє серце, відрізав себе від людей, від світа, від усякого живого діла! А що з того, вийшло? Ворог людського роду, сатана, ні на що так пильно не чатує, як на такі власне душі. Коли в моїй погасло те живиле полум'я, він підсунув по-рохно, що світить гниючи, ма-мону, до котрої привязалася моя темна душа. А закнивши мені цей аркан на шию, він він мене ним чимраз далі в дєбри гріхів і огиди.

— Алеж, панотче! Що ви говорите? — скрикнула пані Олімпія, котрій цей оборот розмови й цей тон о. Нестора були зовсім не до ладу. — Ви, мабуть хворі! Ви в гарячці!...

— Ой, хворий, хворий! — говорив о. Нестор. — Не тілом, тіло здорове. Але душа моя болить до глибини, тремтить, мов лист зів'язий перед бурєю. Чи ви, пані, ніколи не мали того чуття, що смерть зближається й може застати вас по саму шию в болоті гріхів?

А, може, ви не вірите в будуще життя, в суд і кару?

(Дальше буде).

Радіо і Пристойність

Начальник Федеральної Комісії Комунікацій заявив онді на одній пресовій конференції в Вашингтоні, що його уряд дістає від якогось часу надзвичайно велике число жалоб проти вульгарних, грублянських, висловів, уживаних у радіовисловах. Він не назвав поимено ні радіовисловів, програм ні стайцій, проти котрих внесені були жалоби, але заповнив газетарів, що уряд робить у цій справі слідство.

Поки ще це слідство закінчилося, виступив з подібною жалобою публично представник методистської церкви в Алабамі. Цей церковник закраві видно свою кампанію проти грублянства на радіовисловах досить широко, бо відніся за своєю жалобою не лише до газет та радіовисловів, але й до президента Рузвельта та републиканського політика Вендела Вилкі. Він теж зробив свою жалобу дещо більше означеною, бо подав докладно, проти чого він протестує: мовляв, на радіовисловах забагато «гелів» і «демнів» і «інших різких і вульгарних висловів».

У своїм письмі до преси згадав церковник писав: «Ми почуваємо, що ми посуваємося назад, коли ми заступаємо чисту, оцінену мову, котру чути при цілених домашніх вогнищах, людною, грубою й вульгарною балакою. Настільки ми знаємо, тепер нема недостачі прикметників, які надаються для домашньої комунікації, і не належно це на них ніякого першенства».

Цікаво знати, що в тім згляді хочуть сказати на своє виправданні радіовисловів. Отже, «Нешенел Бродкестинг Ко.» признає, що деякі програми є «вульгарні», і то видно більше, ніж вони були досі. Вину за це явище вона складає на «величезні комплікації», що виривають з того факту, що багато таких програм походять з різних таборів армії й стайцій флоту. Представники цього радіовислову підприємства помітили теж, що деякі коміки, захоплені доспахом власних жартів серед слухаючих воєнків і моряків, інколи посувають своїми жартами задалеко, — даліше, ніж на це дозволили би правила пристойності в них дома. Мовляв, зараду на це можуть знайти хіба військові заряди, бо радіовислову підприємства можуть цензурувати тільки готові рукописи, а не вискази, сказані без приготування.

Представники підприємства «Колумбія Бродкестинг Ко.» просто виправдувалися тим, що мовляв їх підприємство не має багато таких програм, які могли би служити основою подібних жалоб. Ще інші підприємства сказали, що вони зовсім таких жалоб не дістали.

Імігранти, які не мають того чуття для англійської мови,

яке мають люди, що змалку цієї мови вживають, не все можуть зрозуміти, чому саме такі слова, як: «гел» і «демн», мають стрічатися з таким осудом та викликати аж таку кампанію протестів. Маємо отже в цих двох наставленнях до тих висловів до діла з противником двох культур: що в одних людей є поважним поломанням правил пристойності, в інших це менший прогірх.

Вирішити це противенство розумово не так легко, як узагалі не легко вирішувати всякі противенства в культурних наставленнях. Нема сумніву, що вживання таких висловів є об'явом легкого шукання полекші в менті духового напруження. Через те й вживання таких висловів, як «гел» і «демн» можна скорше осудити, як деще, ніж як грублянське.

Що одначе грублянство трапляється в різних радіовислових програмах, це всетаки треба признати, хочби навіть не признавати слів «гел» і «демн» за дуже грублянські. Походять певно від них більше грублянські річі. Це підлабузювання до низьких людських інстинктів, як дешевого самохвальства, низького безбедничання, е-брехливі оголошення, що використовують людську глупоту, жадобу наживи, які з морального боку певно заслуговують більше на осудження, ніж такі «вибухові» слова, як «гел», «демн», певно популярні серед воєнків усіх армій світа. «Гел» і «демн» у воєнка випадає з уст зовсім мимовільно, тоді як на радіо можна стрінути неодну низьку річ, зроблену з розмислом і розрахунком, що вона промовить до низьких інстинктів людей і через те якраз принесе комусь лиски, славу або владу».

Цікаво знати, що в тім згляді хочуть сказати на своє виправданні радіовисловів. Отже, «Нешенел Бродкестинг Ко.» признає, що деякі програми є «вульгарні», і то видно більше, ніж вони були досі. Вину за це явище вона складає на «величезні комплікації», що виривають з того факту, що багато таких програм походять з різних таборів армії й стайцій флоту. Представники цього радіовислову підприємства помітили теж, що деякі коміки, захоплені доспахом власних жартів серед слухаючих воєнків і моряків, інколи посувають своїми жартами задалеко, — даліше, ніж на це дозволили би правила пристойності в них дома. Мовляв, зараду на це можуть знайти хіба військові заряди, бо радіовислову підприємства можуть цензурувати тільки готові рукописи, а не вискази, сказані без приготування.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

Річні збори від 469 У. Н. Союзу в Торонто, відбулись 21. грудня 1942 р. Зборами проводив адв. Романюк, котрий по короткій промові покликвав бунших урядників до звіту. Звіт здали: Ольга Дутко, як представниця; Іван Косар, як касир; К. Чорномаз, як касир. Контрольна комісія по зложенню свого звіту принесла признання довіря уступачому зарплати. Описав приступлено до вибору нового зарплату на 1943 рік. До зарплати вибрано наступних: адв. Н. Романюк, як голову; М. Джуґана, як заст. голову; Івана Косара, як секретаря; Ольгу Дутку, як заст. секретаря; Карпа Чорномаза, як скарбника. До контрольної комісії вибрано Миколу Луцишина, Теодора Шавалу і Петра Назаревича; як опікунів хорих Ану Хлику, Ану Галак і Михалну Козар; як диверсія Івана Кучму; до ради тротістів Марію Мельник і Васіля Стадника; як хоружного Івана Скодича.

По скінченню виборів нововибраний голова подякував за вибір та поспішив викласти статут для нових урядників як і членів, накрислив будучу працю та пожелав віддівови успішного успіху в новім році.

ЗА УРЯД ВІДДІЛІ:
Адв. Н. Романюк, голова.
Іван Косар, касир.

З Червоним Хрестом в Новій Каледонії

(Ця стаття складена з листів Едні Петерсон, співробітниці Американського Червоного Хреста та завідуючої клубом для воєнків, відкритим Червоним Хрестом в Новій Каледонії. Листи писані в квітні, травні і червні минулого року).

Ось я в Новій Каледонії. За час подорожі тільки одна субмарина лякала нас, хоч пізніше ми довідалися, що багато їх на Атлантику чекало на наш конвой. Завдяки флоту ми доїхали. Флоту виконує дуже добре своє завдання, ліпше ніж хто про те думає. Вночі кораблі (нищителі, кружляки та інші) і літаки творили образ, який я ніколи не забуду. Часом подібний образ можна бачити на фільмі.

Ми були першою частиною, що тут висадилася на беріг. Не було певности чи зможемо висісти. Японці нас тут не хотіли і ви можете собі уявити хвилювання при кінці нашої подорожі. Ми зовсім не знали що нас тут зустріне. Але дісталися без перешкод і тільки з мадами клопотами.

Яке примітивне це місце! Жінки носять переважно довокола тіла обмотані спідиці, а чоловіки тільки короткі штани. Деякі малюють довокола очей білі кола. Кінці волосся малюють огниною червоною фарбою.

Дивними видаються розмови про брак нафти, гумових колес. Ми тут не можемо купити паперу до писання, масла або картоплі. Шодо купальні та гарячої води, то це річ, про яку в дома ніколи не думали, а про яку тут цілком забули. Проте аж дивно, як скоро до всього звикаємо. Просто обходимося і не думаємо про них.

Ви ніколи не пізналиб нас в металевих шапках, з газовими масками, в черзі за їжею, або коли їмо, сидючи на землі, чи як їмо миски, ложки, чи як спимо вночі з сітками від москітів. Якби хтось мені був сказав, що мені доведеться те все робити, я ніколи не повірялаб.

Тепер ми влаштувалися в будинку клубу Червоного Хреста. У вівторок було велике відкриття. Генерал і всі інші великі риби були присутні. Також консулі, представники французької армії та місцевого громадянства.

Тепер я є завідуючою клубом Американського Червоного Хреста для воєнків. Це є цілком нова праця для мене, але я її люблю. Моє головне завдання — старатися, щоб хлопці почували себе тут як дома. Говорити з ними, влаштувати гри, видавати папір до писання й книжки як їх маємо. Тепер маємо біля 20 книжок для всіх хлопців, що тут є. Надіюсь, що будете просити кожного, аби посилали книжки, журнали та інші матеріял до читання. Для певности посилайте малими пакунками, бо великі не все доходять.

В середу відкрили клуб для воєнків, але вибухла революція Свобідних Французів проти Віші й все позакривали, навіть наш клуб. Все майське населення повиходило, ходили вулицями, виголосували промови. Насильства зовсім не було. Всі прихильні до американців, тому нам нічого не загрожувало.

Наш будинок не дуже великий, правдоподібно вміщає яких 100 осіб. В суботу і в неділю все великий рух. Воєнки приходять просто посидіти, почитати, послушати грамофону. Хвилювання так буває тісно, що нема стоячого місця. Це одне місце, де вони можуть посидіти поза своїми шатрами та землянками.

Нове Видання Книжечки про Горожанство

Головна Рада Американської Єдності випустила щойно у світ нове й провірене видання свого підручника про те, «Як Стати Горожаном Злучених Держав» в англійській мові. В книжочку включено всі найновіші зміни іміграційних і натуралізаційних законів, які стали правосильні від часу останнього видання цього підручника з 1941-го року.

В книжечці, як і в її попередніх виданнях, є окремі розділи про подання за перші і другі папери, остаточне переслухання, горожанство дітей і жінок, про поступовання відносно спеціальних клас чужинців, про втрату американського горожанства і т. п. Також подано зразки питань, які ставлять кандидатам при натуралізації, і відповіді на них, повний текст Американської Конституції, та всякі інші потрібні інформації.

Зміни й додаткові інформації знаходяться у розділах про натуралізацію воєнків і про так званих «ворожих чужинців». Також нові є постанови про втрату горожанства наслідком участі у публіцистах та інші дрібніші зміни.

Ця праця приємна, коли ви можете поговорити, пожартувати з хлопцями, але тяжка, коли насліді телеграма з дому про смерть когось в родині. Ми мусимо про те їх сповіщати. Вчора у мене був хлопець, котрого мати померла. Він приходив тричі, сидів і плакав. Ви знаєте мене, я не можу стриматися і я плакала разом з ним. Прикро для хлопців діставати такі вістки. Старуються забути за це серед товаришів, але їде це тяжко. Я тепер добре розумію, чому Червоний Хрест висилає дівчат. Хоч я майже так само переживаю горе воєнків, проте я маю почувати, що помогла їм «облегчити душу». В армії потрібно більше жінок хочби на те, щоб хлопці мали кому оповістити свої клопоти.

Якби ви побачили мою кімнату, напевно сказалиб, що це крамничка. Є тут яйця, каваріжні овочі, цукорки, печиво, цигарки... Тут майже неможливо дістати яєць, але я дістала декілька дознів від флоту. Зробила морожене з одного десятка і віднесла до шпиталю хлопцям.

Тут на причуд багато зірок на небі. Особливо одна, якась планета, світить майже як місяць. Розмови про «тропічні ночі» не є байкою. Я знаю, що то значить; вони дійсно прекрасні. Місяць над океаном, з трьох боків гори, в долині пристані з кораблями, біліми зірками, малим горбком з зеленою травою, на якому ми сидимо і слухаємо грамофону, прибережна смуга і хлопотиння води. І це називають війною? Це місце має бути «горячим» і ми ніколи не знаємо, коли прийде небезпека, але покищо все було добре.

Кілька днів опісля стрічаю одну свою знаому і вона каже: «Чули про концерт 26-го грудня в Ньюарку? На що вже наша українська Центральна йшла? Хтось там має іти і слухати цілий вечір самої скрипки — таж то буде можна з нудьги здурити!»

Стрічаю одного нашого професіоналіста і він каже: «Знаєте, я в суботу дуже занятий, а слухати саму скрипку, то хіба можна здурити!» Стрічаю іншого знаомого: «Таж ми — бодай тут в Ньюарку — до класичної музики, хоч би і української, не доросли, а мої діти люблять тільки «джез»».

Читало пісненьку в «Свободі», що будуть виконані нові українські твори (хтож давніше чував про якунебудь українську інструментальну музику — «нема нічого» — ми лише дуже співучий парід»). А що українська народна пісня про Америку буде відіграна «Домкам Американської Революції», це цікаве хіба американцям про їм дорогу Америку, а нам, українського походження, що цією пісню зложили, це не цікаве і байдууже.

Взявши це все під увагу, не очікуючи ніякої приємности а так, просто склюючи голову перед працею і посвятою наших артистів, я пішла в суботу 26. грудня вечером до Української Централі.

Входжу на сцену — сая вже майже заповнена. Мене здивувало, що мені знайшли моє місце, (місія нумеровані). Бачу, що залишено старий звичай «хто скорше приїде то більше місця займе». Публика святочею одигнена — діти не бігають. Бачу багато знайомих. Це не музиканти ані професіоналісти, але такі скромні люди як я сама. Кількох, що я їх пізнала, недивно прийшли з дешної фабричної праці. Інші це такі самі господи як я, а другі це дівчата, які навіть ніколи музики і не чулися.

І думаю собі: «недобре, нема кому музику слухати, а ці люди музики на одній скрипці не видержать».

І повіяло на мене холодом! Тут проф. Касків, видко приємно здивований тавим чиселом публики, при оплесках представляє соліста цього вечера присутнім. Слідє американський гімн. Пішла зворушуюча «Прелюдія» Гайворонського для скрипки з п'яном. Чую, що подобалася присутнім. Я це почувуюся ніжково. Думки перебивають думки. Оччуююся — чую якусь таку рідину мильдію — ніяку, мигну — місними повну рідиноті, то знов таку рідину і сердечну. Здається, що я її все десь в голові заховаваю мала, а тепер видобув її рідний артист з тайних кришок мозгу. Це була та народна пісня про дорогу Америку. Думаю собі, щоб щоби лиш це почути і більше нічого, варта було сюди прийти. Чую, що цілу сая

Книжечка має 95 сторінок. Можете писати по неї теж і по українськи (хоч сама книжечка є тільки в англійській мові) на адресу: Common Council for American Unity, 222 Fourth Avenue, New York, N. Y.

Ціна така сама як попередно: 25 центів.

Загальна Рада — ФЛІС.

ВІД АДМ. «СВОБОДИ»

Просимо всіх відділових секретарів У. Н. Союзу подавати як н а й коротші повідомлення про відділові збори та справи, які на них будуть обговорені. Також просимо прислати повідомлення щонайменше один тиждень перед зборами, щоб можна їх зложити і помістити на час. Старайтеся подавати лиш місцевість, назву Братства чи Товариства, число відділу, дату і місце зборів. У суботинньому числі не будемо подавати відділових оголошень про збори.

КОЖНИЙ СВІДОМІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЦЕ П'ЯТЬ БРАТІВ СОЛІВАНІВ, що загинули на американській кружляку по завзятих і успішних боях з японцями. Брати пішли разом як добровольці до морянків, щоб відмити смерть свого спільного друга.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬОАРК, Н. ДЖ. Концерт Придаткевича в Ньюарку.

Признаюся, що в перші дні після проголошення концерту п. Романа Придаткевича, при співучасті П. Петра Ординського, я не цікавилася цим справою.

А зачалося з того: кажу до себе, що я не є музиканткою, ані політиком, ані бизнесменкою, ані адвокатом ані якоюнебудь професіоналісткою. Я собі звичайна господиня. На скрипці не розуміюся — так ніби музику слухають не вухами але мозгом — досить моєї привности за кухнею, при радіо, або перечитуючи в неділю всі числа «Свободи за цілий тиждень».

Кілька днів опісля стрічаю одну свою знаому і вона каже: «Чули про концерт 26-го грудня в Ньюарку? На що вже наша українська Центральна йшла? Хтось там має іти і слухати цілий вечір самої скрипки — таж то буде можна з нудьги здурити!»

Стрічаю одного нашого професіоналіста і він каже: «Знаєте, я в суботу дуже занятий, а слухати саму скрипку, то хіба можна здурити!» Стрічаю іншого знаомого: «Таж ми — бодай тут в Ньюарку — до класичної музики, хоч би і української, не доросли, а мої діти люблять тільки «джез»».

Читало пісненьку в «Свободі», що будуть виконані нові українські твори (хтож давніше чував про якунебудь українську інструментальну музику — «нема нічого» — ми лише дуже співучий парід»). А що українська народна пісня про Америку буде відіграна «Домкам Американської Революції», це цікаве хіба американцям про їм дорогу Америку, а нам, українського походження, що цією пісню зложили, це не цікаве і байдууже.

Взявши це все під увагу, не очікуючи ніякої приємности а так, просто склюючи голову перед працею і посвятою наших артистів, я пішла в суботу 26. грудня вечером до Української Централі.

Входжу на сцену — сая вже майже заповнена. Мене здивувало, що мені знайшли моє місце, (місія нумеровані). Бачу, що залишено старий звичай «хто скорше приїде то більше місця займе». Публика святочею одигнена — діти не бігають. Бачу багато знайомих. Це не музиканти ані професіоналісти, але такі скромні люди як я сама. Кількох, що я їх пізнала, недивно прийшли з дешної фабричної праці. Інші це такі самі господи як я, а другі це дівчата, які навіть ніколи музики і не чулися.

І думаю собі: «недобре, нема кому музику слухати, а ці люди музики на одній скрипці не видержать».

І повіяло на мене холодом! Тут проф. Касків, видко приємно здивований тавим чиселом публики, при оплесках представляє соліста цього вечера присутнім. Слідє американський гімн. Пішла зворушуюча «Прелюдія» Гайворонського для скрипки з п'яном. Чую, що подобалася присутнім. Я це почувуюся ніжково. Думки перебивають думки. Оччуююся — чую якусь таку рідину мильдію — ніяку, мигну — місними повну рідиноті, то знов таку рідину і сердечну. Здається, що я її все десь в голові заховаваю мала, а тепер видобув її рідний артист з тайних кришок мозгу. Це була та народна пісня про дорогу Америку. Думаю собі, щоб щоби лиш це почути і більше нічого, варта було сюди прийти. Чую, що цілу сая

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Річні збори 204 від. У. Н. С. Дня 26. грудня м. р. в церквній галі при 14 вул. в Нью Йорку відбулись річні збори 204 відділу У. Н. С. Збори відкрив президент відділу Е. Ляхович, а опісля вибрано до

переведення зборів п. Дмитра Галичина. Секретарював п. Крочак. В звіті з минулорічної праці предс. Е. Ляхович заявив, що відділ, не звертаючи уваги на воєнні відносини, за останній рік знов зріс і виконав якслід свою громадську роботу. Та робота дещо різнилася від передвоєнної роботи, бо тепер всю свою енергію мусимо повертати виключно на добро нашої Батьківщини Америки, коли передтим ми могли виконувати різні гуманітарні завдання, звернені на користь поневоленого українського народу в старім краю. Відділ в минулім році виконав якслід свої громадські завдання супроти Америки. Він купував бонди і дістав сертифікат признання від департаменту фінансів за те, що поверх 90% членів відділу постійно купують бонди. Він теж складав жертви на різні американські гуманітарні цілі. В відділі був порядок і співпраця поміж поодинокими членами та урядниками відділу.

Секретар М. Близняк подав доповідь, в якій спосіб зростає відділ. За минулий рік прибуло старших членів 43, а до молодечого департаменту 31. Суспендовано старших 19, молодших 9. Померло 4. При кінці минулого року було в відділі 612 старших членів, а в молодечім департаменті 356. В звіті секретар М. Близняк підкреслив, що має певні труднощі з деякими членами, котрі отагуються з плаченням вкладок. Також є певні труднощі з молодими хлопцями, що відійшли до війська і також не платять вкладок. Тих хлопців важко відразу суспендувати, а проте платити за них постійно вкладки з каси відділу — неможливо.

Здавали свої звіти й інші урядники, а саме заступник: предсидка, п. М. Гаврилко, заст. секретаря п. Крочак, в імені контрольної комісії п. Марків, і делегати від Комітету Відділів, п. Дутко, та від Ком. будування У. Н. Дому, п. Гаврилко.

По звітах виявилася широка дискусія, в котрій ґрунтовно обговорювано справу зволання з плаченням вкладок. Порішено, щоби члени приходили платити свої вкладки на місячних зборах, що відбуваються щомісяця в другу суботу по першій, в церквній галі при 14 вул., в годині 8-мій вечір. Також члени можуть платити свої вкладки в першу третю й четверту суботу, при згаданій адресі, від 6 години до 10 вечером, де буде хтось з урядників відібирати гроші. Касир п. А. Гелетій не буде більше в себе приймати ніяких вкладок.

Уступачому уряду ухвалено одголосно вотум довіри і вибрано його віцелости на черговий рік.

М. Б.

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

І. Л., Милвил, Н. Дж. — Найкраще зробити, коли напишете в тій справі до ФЛІСА, а дістанете звіттам певну відповідь. Вони займаються справами горожанства і дають поради і відповіді даром. Може те писати теж і українською мовою. Адреса: Flis, 222 Fourth Ave., New York, N. Y.

БРИТИЦІ БОМБАРДУВАЛИ БАЗУ СУБМАРИН У ФРАНЦІЇ

ЛОНДОН. — Два рази за одну добу британські летуни бомбардували німецьку базу підводних човнів у французькому порті Л'юріан. Рівночасно британські летуни бомбардували Промесвічів центри в західній Німеччині.

Коли почався рейд на французький порт, британське радіо остерегло французів, що це тільки рейд, а не інвазія.

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС «СВОБОДА»

TOWN HALL 113 WEST 43rd STREET NEW YORK, N. Y.

PIANO RECITAL

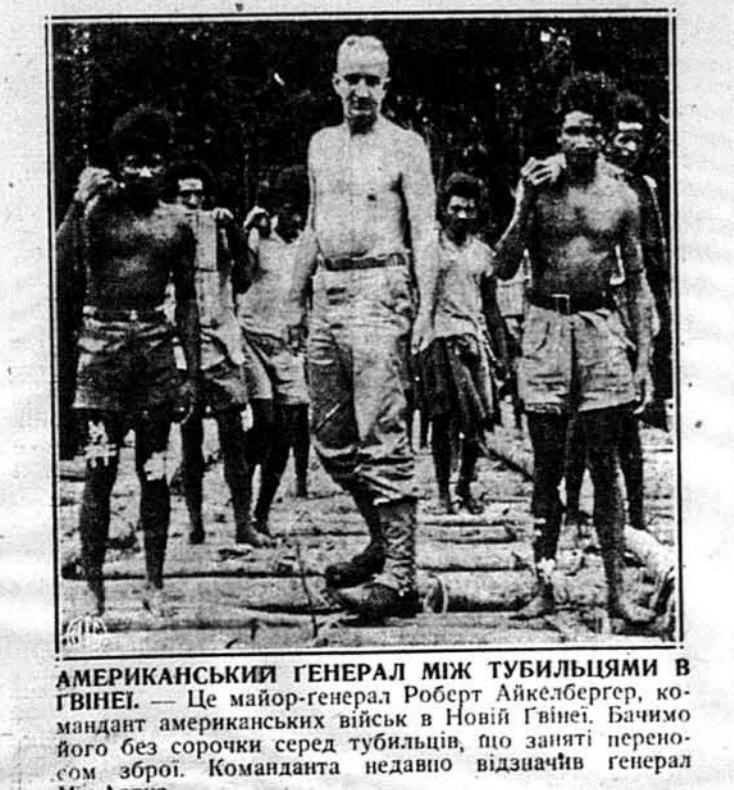
PAOLO GALLICO

50th ANNIVERSARY of his N. Y. Appearance (Steinway)

Tuesday Evening, January 19, 1943 at 8:30

SCALE OF PRICES: (Tax Incl.) Box Seats \$2.75 Parquet \$2.20, \$1.65, \$1.10 Balcony \$1.10, 83¢

Miss Anne Friedberg, 251 W. 57th St., New York

АМЕРИКАНСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ МІЖ ТУБИЛЬЦЬМИ В ГВІНЕІ. — Це майор-генерал Роберт Айкелбергер, командант американських військ в Новій Гвінеї. Бачимо його без сорочки серед тубильців, що заняті переносом зброї. Команданта недавно відзначив генерал МекАртур.

Жіноча Сторінка

Материнські Обязки і Воєнний Джаб

Скільки ми не мудрували над цим, чи треба сьогодні жінці кидати хату та йти до зарібкової праці, чи ні — дійсність є дійсністю і десятки тисяч таких жінок по цілій Америці наділі ці домашні обов'язки вже покинули та заступили їх працею у воєнній індустрії. Що більше до цієї праці в імя загальної справи вживає їх навіть сама влада. Бо щоб зарадити нестачі робітника при виробі воєнного матеріалу треба використати усеї прадздатний людський матеріал; що маємо у краю і в загальному не надоходять поважної причини, щоб робити вимки на користь жіноцтва, яке до цього часу берегло хатньої господарки. На цьому тлі позадомашня праця перестала бути для жінки самою лиш нагодою побільшити родинний прихід. Вона набірає закраски патріотичної повинності, від якої залежать більші та важніші справи як лад, справність та спокій у нутрі родинної клітини чи особистому життю одинокі.

Війна принесла зарібкові можливості для людей, які літами вичували праці та жили в оточенні суспільної допомоги чи харитативній підтрязці. Хто лиш хоче працювати та завад собі труду на це, щоб хочаб поспішно навчитися якогось придатного під що хвилину знання, цей сьогодні не потребує голодувати чи числится на піддержку з милосердя ближніх. Цю нагоду, від першої хвилини, як вона втрорилася в Америці, почало жіноцтво використовувати на дуже широкий розмір. І то жіноцтво ріжного віку, стану, чи суспільної приналежності. Покинули хату та пішли у воєнну індустрію мамі немовлят і бабусі, жінки замогажні і такі, що від літ знали недостатки у хаті, дівчата, які ледви покинули гайскул, та жінки, що підховали дітей і ціле життя були тільки домашніми хазяйками.

Ріжні причини зложилися на цей масовий відхід жіноцтва до позадомашньої праці. Одних кликала нагода заробити дещо додаткового гроша; в інших рішали патріотичні мотиви. Ще інші шукали вряжіння та зміни у одноманітному домашньому житті — деякі хвятилися першої нагоди втечи від цього, для чого ніколи не було у них великого запалу та охоти. Але одне треба признати на їх усіх спільну користь: від першої хвилини, як влада почала звивати громадянство, щоб готовило себе на таку можливість, що забракло працівників у ріжних ділянках,

викупати та положити спати то сьогодні майже нема вже в Америці жінки, яка мала діти, а цих річей не змігало правильно виконати. І тому, коли мати, що хоче працювати на воєнному джабі, потрапить у сусідстві найти та оплатити когось, що візьме на себе цей обов'язок — її осьмигодинна відсутність поза хатою не може грозити дитині якоюсь поважною шкодою.

Найважніше каже Леслі Гоман — це духовий контакт між членами родини, який мусить бути тепер сильніший ніж тоді, коли мати бачила своїх дітей цілу днину. Вільний час, неділя, свята, чи вечірні години нехай родинці стараються провести спільно з дітьми і у тісному з ними товаристві. Мати, яка вже працює поза хатою, не може мати теж позахатніх розривок. Це та посвята, яку вона мусить зробити для родини від себе. Жінки, які воєнний джаб використали саме у цей спосіб, щоб гроші за нього вжити як першу життєву нагоду вдягнутися та мати „гуд тайм“, будуть мати розбите хатнє життя і їх дітей вже тепер мож назвати „воєнними сиротами“.

У загальному — після опіні нашого психіятра — не треба боятися, що відхід мамі до позадомашньої праці кінчно мусить записатися деморалізацією дітей та хаосом у хатньому господарстві. В ні одному випадку, де ці діти були добре виховані передше — вони не кинулися до злих вчинків з першою хвилею, як мати пішла на воєнний джаб. Та теж не забуваймо, що є багато эле вихованих, пустих та занедбаних дітей, хоч мати не розстається з ними цілий двадцятьчотири години на добу. Для цих дітей маміна позадомашня праця може стати навіть спасенням та добродійством. А станеться тоді, коли на її місце прийде у хату друга людина, хоч чужа, але зате з таланом виховниці та почуттям відповідальності за стан повіреної собі дівчини.

Клявдія Олесьницька.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВИТЕ СПІВВІСЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НІО АЛЕКСАНДРІЯ, ПА. — Бр. сн. Петра і Павла, вік 82, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 24 січня, в годині 1. пошудни, в Миколі Гайдука, ч. 42. Всі члени мають прийти на збори, щоб вибрати новий уряд. — Олександра, предс.; Теодор Шляк, секр.-кас.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Сн, вік 388, вибрало на річних зборах 3 січня таких урядників на 1943 рік: Іван Гацак, предс.; Іван Михайлович, кас.; Стефан Коваль, фін. секр.

Інженірінство При- тягає Жінок

Здається, що ця війна зроби- ть ще один важний пролом у виборі професій для жінок: дуже можливо, що вона уста- лить їх в інженірінських професіях, що, як звісно, досі не вважалися ділянками для жінок.

Міродатним в тім процесі явищем можна вважати до- свід підприємства відомої лет- ничої корпорації Кертіса-Рай- та. Якійсь час тому вона ого- лосила заклик до жінок, аби зголосували до неї на ін- женірінські становища; обіцяла при тому дати кожній канди- датці (їх названо інженірінськими „кадетками“) відпові- дний вишкіл. Школа мала би тривати десять місяців, при- чому учениці мали би не тільки не платити за курси, але й діставати ще як заплату 10 доларів у тиждень та мешкан- ня у удержання. Вишкіл мав би відбуватися в вісмох най- кращих інженірінських школах краю.

За короткий час після про- голошення цієї оферти зголо- силися до канцелярії підпри- емства сотки дівчат, охочих взятися до інженірінства й переходити відповідні курси. Звісно, що передумовою при- няття на інженірінський курс була покінчена колегія, але пропозиція стягнула не тільки жінок з покінченою коле- гією, але й жінок, що, покін- чивши вже давню колегію, пі- шли до вищих шкіл, які мали їх приготовити до інших про- фесій. Багато кандидаток при- тягнула інженірія передовсім з ділянки штур, куди, хочуть, пішло багато жінок, хоча їх тягнуло до інженірінства, бо не вважали його за „жіночий фак“.

Другим фактом, з котро- го інженірінство перетягне ба- гато жінок, це вчителство, що як відомо, в нижчих ступнях уважається специфічно жіно- чою професією. Інженірінство втягне спеціально жінок, що вчилися економії або матема- тики.

З підприємствами, котрі приймають жінок на інженірінські посади, співпрацюють тепер Американська Рада Осві- ти й Товариство для Розвою інженірінської Освіти. Ці ор- ганізації певні, що певна части- на жінок, що зголосувать те- пер на курси в інженірінстві, з часом від курсів відступлять, але решта певно курси покін- чить і тим самим стане кваліфікованими інженірами. А підприємство Керті-Райса не вважає навіть виключенням, що незадовго начальником інжені- рів підприємства буде жінка.

КАЖЕ, ЩО ПОСЛУХАЄ ПРЕЗИДЕНТА.

Джеймс Сізар Петріло, пре- зидент Американської Федера- ції Музиків заявив, що він від- кличе свою заборону в спра- ві рекордування музики, якщо цього зажадає през. Рузвельт. Ініи кажуть, що це Петріло тільки так викручується.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 16. січня 1942. помер у 59. році життя **ІВАН СВИТИЧ**, довголітній член Бр. св. Володи- мара, вік 65 У. Н. Союзу, в Елізабет, Н. Дж.

Покійний походив із села Поля- ни Сировичи, повіт Сянік, Гали- чина. До Братства і У. Н. Союзу вступив у 1910 році. Пошився у смутку дружині Юстині.

Похорон відбудеться в середу рано, 20. січня 1943, з дому жа- лоби, 126 Race St., Elizabeth, N. J., 50 укр. катол. церкви св. Володи- мара.

Промімо членів прийти до дому жалоби у віторок увечір на па- нахиду, щоб віддати останну при- слугу Покійному. Секретар.

В. Р. П.!

Секретар.

Дня 16. січня 1943. помер у 65. році життя **ВАВРИК СКОРЕНЬКІЙ**, довголітній член Тов. Запорозь- ка Сн, вік 234 У. Н. Союзу, в Елізабет, Н. Дж.

Походив із села Різдваниця, пов. Тернополь, Зах. Україна, Вступив до У. Н. Союзу в 1908 році. По- шився у смутку дружині Христи- ни, сина і дочки.

Похорон відбудеться в середу рано, 20. січня 1943, з дому жа- лоби, 619 Prosper St., W. Roselle, N. J., до укр. кат. церкви св. Володи- мара в Елізабет, Н. Дж.

В. Р. П.!

Секретар.

Дня 11. січня 1943 року помер **ІВАН МАРУСІН**, член Тов. Запорозька Сн, вік 388, У. Н. Союзу в Клеймонт, Дея.

Покійний походив зо села Гли- біч, повіт Скалат, Галичина. Похо- рон відбувся в четвер, 14. січня 1943 року з укр. прав. церкви в Честер, Па.

Покійний пошився в смутку дру- жині Юстині, сина Андрія і дочку Мирославу.

В. Р. П.!

Ст. Коваль, секр.

ДВОЄ ХРИСТІАНСЬКИХ ЛЮДЕЙ, що мають бизнес, потребу- ють ЖІНКИ-ГОСПОДИНИ до домаш- ної обслуги з рекомендацією. Кім- ната і приватна купальня. Телефо- нуйте PLaza 8-9806 вдень, а SCar- ford 1265 увечір. 10-2

ЦЕРКОВНІ РИЗИ шне по приступних цінах на замо- влення 8,10 **АНДРІЯ ЖУРАВЕЦЬКИЙ**, 1745 Вашингтон Еве., коло 1ст 174. ул. Бронкс, Н. Я.

Д-Р С. ЧЕРНОВ ● Гострі й хронічні недуги чолові- ків і жінок — Шкіра й кров. ● Аналіза крові для подружжя сви- доцтва. ● Геморойди й желіки лікується без операші.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697

Офісові години: 10-8; неділя 11-2. Жінка-доктор до обслуги. X & Флороскоп.—Екзамінація \$2.00

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, КОТРІ ТЕРПЛЯТЬ

ПРОСТУДУ, КАШЕЛЬ, ДИХАВИЩО, РЕВМАТИЗМ, ЛОМАННЯ В КІСТЯХ, КАТАР ЖОЛУДКА, ШКІРНУ НЕДУ- ГУ, ЕКЗЕМУ, КОРОСТИ. Пам'ятаймо нашим мінеральними купальнями, чепстховськими та інши- ми ріжними зілками, окладами і ви- гриванням. У протгу 24 години ви почувте пільгу в ваших недомога- ннях. Просимо прийти до нас, а ми дамо вам першу пробу купіль зо- лосім даром. Тих, що мешкають дале- ко, просимо описати нам докладні недуги, а ми відповімо й порадимо зо- лосім даром. Перед приходом до нас можете до нас зателефонувати в котрий небудь день від 10 годин рано до 12 в полудне, крім неділя.

Tel.: CHelsea 2-9017. **CHENSTOSHOW HERB BATH**, 308 WEST 15th ST., Cor. 8th Ave., NEW YORK, N. Y.

ПІДПІРАЙТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ

ДАРОМ вишлемо кожному зра- зок (SAMPLE) Карпат- ського Чаю з найліп- шого гірського зілля, на недомо- гання жолудка, печічки і шпрук. Велика пачка коштує 50¢.

● **ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ**, природне средство припоручають тим, що терплять на впретий кашель, біль- горла і задуху. Пачка коштує 50¢.

● **ЗІЛЛЯ НА БОЛОЧНІ НОГИ**. Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на баксі. Велика пачка 50¢.

● **МІШАНИ КОРИННЯ**, на не- стравність, брак апетиту, корні. Добре також на запих до горічки. Пачка 50¢.

Хто купить 4 пачки нараз ви- ще згаданого зілля за \$2.00, ді- стане одну пачку даром. Маємо всіякі лічичі зілля, лі- стя, шніт, кору, ягоди, коріння, ладан, живицю і т. д. Продаємо гуртом і детально. Для шпирки- за і продавців відповідний опуст. Замолення посилайте на адресу: **UKRAINIAN BAZAAR**, 170 E. 4th St., New York, N. Y.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ **МЕБЛІВ** "GRANT CIRCLE UPHOLSTERY CO., Inc." 2469 WEBSTER AVENUE Near 188th St. BRONX, N. Y. Має на складі РІЖНІ МЕБЛІ доброї якості, по дещевій ціні. Telephone: FOrdham 8-4686.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН і вище ОБСЛУГЕМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ **KANAI KAIN FUNERAL HOME** 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛІТВІН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Обслуга шира і чесна **383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J.** Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК заряджує погребми по ціні так цинький як \$150. ОБСЛУГА НАПКРАЩА. **JOHN BUNKO** Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦЮ

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne Phone: BErgen 4-5989 Phone: BAyonne 3-0540

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: OrChard 4-2588 BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 186 St.), BRONX, N. Y. Tel.: MEAdow 8-6877

"TARZAN IS GONE!" A WOMAN WAILED; "WHY ENDURE ALL THIS SUFFERING, ONLY TO DIE IN THE END?"

„Тарзан пропав!“ — почала жалісно заводити одна жінка. „Пощо далі мучитись, пощо далі терпіти, коли всеодно нам всім кінець прийде!“

HYSTERICALLY SHE RAN INTO THE SEA TO DROWN HERSELF. STOUT- HEARTED GRANNY AKERS DROGGED HER BACK.

По тих словах та жінка по- пала в гістерію і не роздумую- чи що робить, пустилася в во- ду. Але старушка Ейкерс ви- тягла її звідтам назад.

"WE'LL HAVE NO QUITTING," SHE SNAPPED; "WE'LL FIGHT TO THE END!" THEN GRANNY CONCEIVED A STRANGE IDEA!

„Тепер не пора на гістерію. Це не місце для слабодухів“, проговорила гостро старушка. Треба змагатися з трудно- щами. Старушці впала одна думка.

"COME HERE, EVERYBODY," SHE CALLED; "STRIP OFF ALL THE CLOTHES YOU CAN SPARE!"

Це була дивна і сміла дум- ка. Але серед таких обставин родилась власне смілі думки. Старушка почала скликати до себе інших осіб з товариства.